

vřelým přítelem Staročechů a rozhodným přívržencem vídeňských punktací z roku 1890 a proto nesmířitelným nepřitelem strany mladočeské; pan hrabě František Thun jest rozhodný a nadšený Rakušan, t. j. on staví prospěchy a zájmy své vlastní a svého národa nade vše ostatní; pan hrabě Thun jest již mnoho týdnů v úřadě a po celou tu dobu slyšeli jsme, že vyjednává jediné se stranami německými, chtějí je odvrátiti od obstrukce a přikloniti je své vládě, za ústupky, které by učiněny byly jediné na útraty národa českého, avšak o nějakém vyrovnání se s národem českým jsme posud neslyšeli, a toto ignorování strany, jejíž člen (!) zasedá v ministerstvu p. hr. Thuna musí přirozeně velice nemile se dotýkati národa českého.

5. Pan dr. Kaizl obdržel odbor finanční v ministerstvu hraběte Thuna, tedy odbor zajisté velice důležitý a pro hospodářské a hmotné zájmy národa českého rozhodující.

Národ český má právo očekávati od vynikajícího člena vedoucí strany v Čechách, aby především na zřeteli měl hospodářské a hmotné potřeby svého národa. Avšak názory a cíle finančního ministra pana dra. Kaizla, jak posud známy jsou z veřejných jeho projevů, nejsou toho druhu, že by s nimi souhlasiti mohl národ český. Uvedu zde jen některé. Je vůbec známo, že pan dr. Kaizl je především rozhodným fiskalistou, t. j. úředníkem, jemuž v první řadě na tom záleží, aby v cislajtském rozpočtu nebylo deficitu a aby státní kasa cislajtská byla vždy hodně zásobena.

Z tohoto stanoviska, o jehož oprávněnosti se zde nechci zmiňovati, vycházejí známé jeho plány, jako jsou: zvýšení dovozného na dráhách železničních, zvýšení daně z piva, z líhu a cukru, jak to již ve svém výkladu státního rozpočtu na rady říšské zřejmě byl pověděl. Dá se očekávati, že s těmito návrhy souhlasiti bude národ český, který by tím v zoufalých poměrech svých ještě více byl poškozen? Myslím, že nikoliv.

Můžeme-liž tedy doporučiti muže takového za poslance, za zástupce národa českého, když bychom právě tímto doporučením mlčky schvalovali finanční jeho program?

6. Pan finanční ministr dr. Kaizl předložil již radě říšské rozpočet státní na rok 1898. Kdo si tento rozpočet prohlédne, pozná, že v žádném předchozím nebyl vzat tak malý zřetel na národní a hospodářské potřeby národa českého, jako právě v rozpočtu tomto.

Kdyby takový rozpočet byl předložen od jiného ministra, byla by delegace česká s největší prudkostí se vzeprěla proti němu; avšak má poslanectvo české tento rozpočet schvalovati proto, že ministr, který jej předkládá, jest člověkem českým, — že jest členem české strany svobodomyšlné?

Myslím, že osobní sympathie, že osobní kamaraderie nemá a nesmí jíti tak daleko!

7. V nejbližších snad dnech bude předložen radě říšské návrh na nové vyrovnání s Uhry. Jak již dnes s nepochybnou určitostí tvrditi můžeme, nebude toto vyrovnání takové, jak toho hospodářské potřeby národa českého vyžadovati budou. Bude to vyrovnání, které za následek by mělo další vyssávání a ochuzování národa českého.

Toto vyrovnání bude ale předloženo, doporučováno a hájeno vládou, ve které se nalézá člen národní strany svobodomyšlné a eventuelně poslanec národa českého. Co z toho následuje? Buď, že budeme musiti přistoupiti na to-

to zhoubné vyrovnání, aneb, že budeme musiti desauvovat, odvrhnouti a z naší strany vyloučiti ministra dra. Kaizla, jehož ale dnes — ačkoli to vše již dobře známe a víme, přece doporučujeme za poslance, za zástupce národa českého.

To byly důvody, kterými jsem podpiral návrh svůj, aby výkonný výbor strany svobodomyšlné, když se vůči kandidatuře dra. Kaizla vůbec nepostavil s odporem, aby aspoň se zachoval úplně nečinně, aby se mu nemohlo v době nejbližší vytkat, že doporučoval voličům za poslance muže, o němž se již dnes dá předpokládati, že národ český s jedním jeho co ministra centralistické vlády vídeňské souhlasiti nebude.

Kromě těchto důvodů jest ještě celá řada důvodů jiných, jako na př. nymburská resoluce, nová látka pro pokračující rozklad ve straně mladočeské atd., o nichž se však dnes šfe vysloviti nechci.

Návrh můj, aby výkonný výbor strany dra. Kaizla oficiálně nekandidoval, padl nepatrnou a nahodilou většinou dvou hlasů, a následkem toho bude kandidatura pana dra. Kaizla výkonným výborem strany svobodomyšlné veřejně odporučována, kde a jak, ovšem nevím, neboť "Národní Listy" věrny tradicím svého zvěčnělého

z nejnovejších pancířových křižáku francouzských, který před 3 r. v Kielu při prohlídce lodí způsobil největší rozruch a budil největší obdiv znalcův. Jest to obrněnec Dupuy de Lome, r. 1894 dohotovený a zcela z oceli budovaný. Největší délka 114 m. leží v hladině vodní, poněvadž přida jest v dlouhou ostruhu prodloužena. Ale také největší šířka 15.7 m. nalézá se ve vodní čáře, kdežto nahoru k palubě se loď poněkud zužuje. Úplně vyzbrojená loď vytlačuje 6300 tun vody, náleží tudíž k obrněncům toliko prostřední velikosti; přes to má parní stroj o 14,000 koňských silách, čímž dosahuje rychlosti 37 km. za hodinu. Zásoba uhlí činí 9000 tun, čímž může loď nepřetržitě přeplouti 7500 km. při mírné rychlosti 18 km. za hodinu. Celá loď chráněna jest ocelovými deskami o 10 cm. tloušťky; kromě toho má střední část lodě ocelové brnění o 5.5 cm. síly a pod ním opodál ještě slabší pancíř proti úlomkům granátů, které by praskly uvnitř lodě. Prostor mezi těmito deskami naplněn jest uhelnými briketami, které tvoří nejspolehlivější zásobu paliva.

Těžká stělna sestává ze dvou dlouhých děl o kalibru 19 cm. a ze 6 rychlopalných děl o 16 cm., které vesměs v točivých věžích

První pancířové desky byly železné a dostačovaly úplně, aby poskytovaly ochrany proti tehdejšímu stělnám o malé průbojnosti. Ale přičiněním inž. Armstronga v Anglii a Kruppa v Německu zvýšena byla netušeným způsobem míra dostřelu i průbojnosti moderních děl, tak že již ani ocelové desky nedovedly útokům jejich odolati. Ale tento pokrok v dělostřelctvu zvýšil zase vynalézavost železárenských inženýrů tou měrou, že se jim podařilo, sestrojiti sdružené desky (compound plates) ze střídavých vrstev oceli a kujného železa, které kladly stělnám střídavý odpor jednak tvrdostí, jednak zase tažností svou. Ale ani tímto novým vynálezem z let sedmdesátých nebyl zastaven vítězný postup dělostřelby.

Jako dřívější jednoduché pláty podlehy taženým dělům značné délky délky a zvětšenému kalibru (až na 42 cm.), (centimetr rovná se 0.3937 palce), zvítězil nad sdruženými deskami nový prach, zvolna hořící, a rozšířené komory nábojové s ocelovou stělnou.

V tuto kritickou dobu učiněny však byly na poli metalurgie četné, slavné vynálezy, týkající se právě železa. Tehdy bylo seznáno, že nejen přísadou uhlíku nabývá železo v oceli své tvrdosti, nýbrž že i přísadou chromu a hlavně

boji opět naklonila na stranu zbraně útočné.

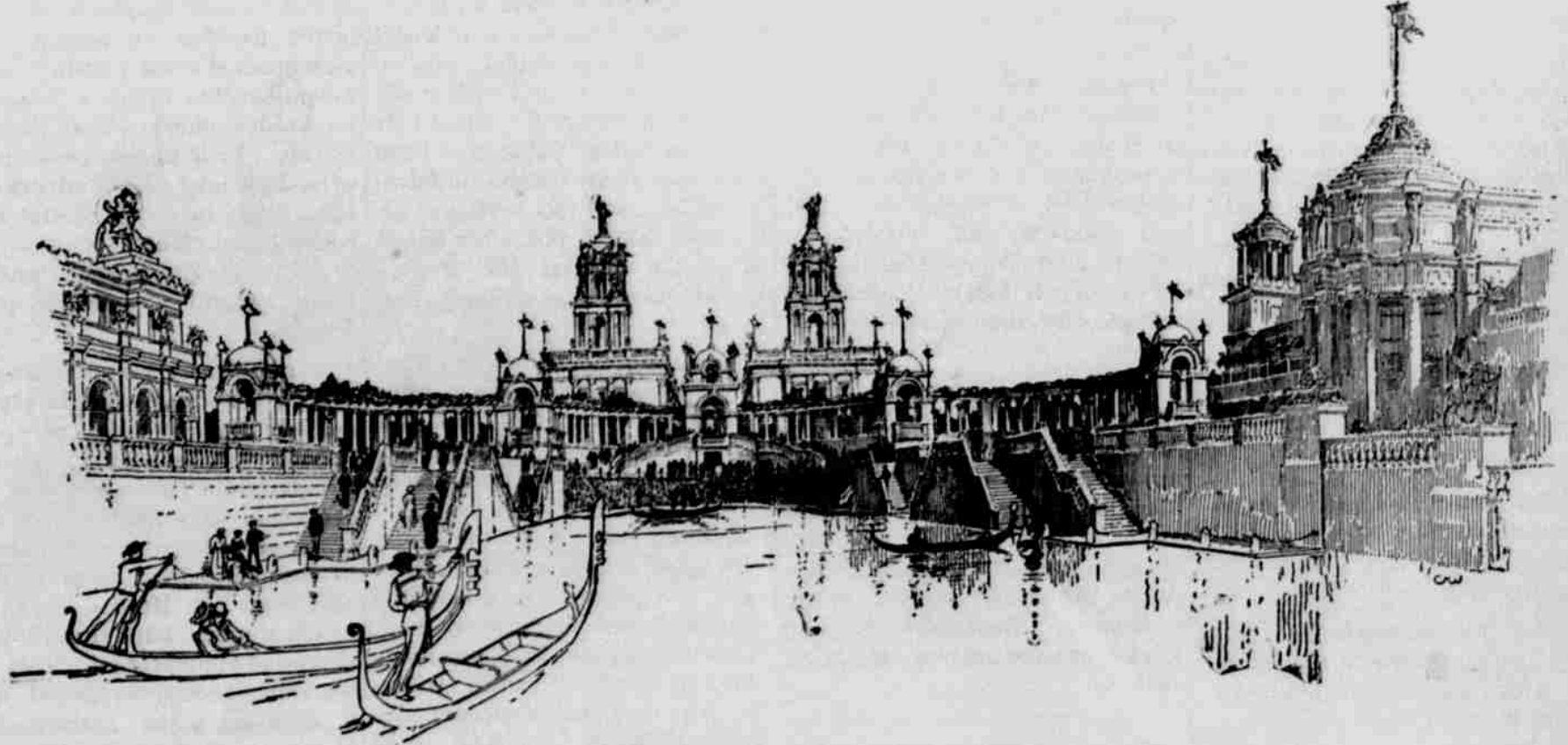
A kromě těchto dosavadních nepřátel povstávají obrněným lodím ještě noví nepřátelé, hrůznější předešlých. Pokusy, konané loni s melinitovými granáty v Touloně a s nitroglycerinovými stělnami v Kielu, skončily nejen poraněním, nýbrž úplným zničením bombardovaných lodí. V Kielu byla loď na 1900 metrů dostřelena již druhou ranou v plii roztržena.

Za takových okolností ovšem úplně oprávněna jest otázka, zda-li obrněné lodě vůbec ještě mají podmínky existenční, zda-li nepočítané miliony zlatých, které na jejich stavbu byly věnovány, nejsou marně obětovány, a zda-li není blízka doba, kdy obrovští obrněnci přestanou brázditi světovou moře, ustoupivše ovšem novým přístrojům pro boje, ještě vražednější, než byly dosavadní. V brzké době uvidíme, jak dalece naděje naše v naše loďstvo kladené oprávněny byly. Doufejmež v nejlepší!

Dosvědčení.

K přání paní Albíny Rundusové z Munden, Kansas, dosvědčujeme tímto, že dopis v čísle 38., P. Z.,

VÝCHODNÍ KOLONÁDY A PAVILONY.

Východní konec hlavního výstaviště zakončen jest způsobem velice šťastným, neboť kolonády a pavilony, zřízené při viaduktu, přes 16. ulici na druhou stranu výstaviště vedoucím, činí krásný soulad s imponantní budovou Spojených Států, kterouž západní část výstaviště jaksi uzavírána jest. Plány ku stavbám těmito vypracovány byly zdejšími architektky Walker & Kimball.

chefa Jujia Grégra a věrny starému, pravému a neporušenému duchu mladočeskému, asi sotva odporučí kandidaturu p. c. k. finančního ministra dra. J. Kaizla.

V Praze, 14. dubna 1898.

Dr. Ed. Grégr.

Obrněné lodě.

(Dokončení.)

Po celou tu dobu však svedeno bylo jen málo námořních bitev, a to hlavně ve válce severoamerické r. 1861—64, ve válce italsko-rakouské r. 1866 a mezi Japanem a Čínou roku 1895. Tím jediné vysvětliti lze ten úkaz, že v rozličných státech časem zavládnu velmi nestejný způsob stavby obrněných lodí, jak se to zejména v Anglii a v Americe jevílo. Teprve poslední námořní bitva na řece Yalu (ve válce čínsko-japonské) nezvratný toho podala doklad, že nejsprávnější tvar pancíře záleží v ochranném pase kolem celé lodě při hladině vodní a v těžkých deskách ochranných pro velká děla, jakož i pro ony místnosti, v nichž se děje řízení lodí v ohledu strategickém i technickém.

Abychom nabyli správného pojmu o ohromných rozměrech plooucích pevností přítomné doby, budíž tu podrobněji popsán jeden

umístěných a pancířem rocentimetrovým chráněny jsou. Vše tyto jsou rozděleny tak, že se obě s největšími děly nalézají po obou stranách uprostřed lodě, kdežto ostatní věže tvoří dvě trojúhelné skupiny po třech, z nichž prostřední jest nejvyšší a nejdál od středu lodě vzdálena. Tím umožněna jest neobyčejně veliká točivost těchto a středních věží (až 180°) do té míry, že všemi směry současně může se udržovati palba z pěti děl, a to směrem podélným z obou velikých a ze tří menších, směrem pak bočním z jednoho velikého a ze čtyř menších děl. Výška děl nad hladinou mořskou činí 5.5 až 7.5 m., čímž se značně zvyšuje bezpečnost palby. Vedle těchto velikých děl vyzbrojen jest Dupuy de Lome ještě dvanácti rychlopalnými děly s kalibrem 6, 5 a 4.7 cm., jakož i osmi děly revolverovými. Konečně má loď ještě čtyři roury torpédové pod hladinou vodní.

Podobné dokonalosti jsou obrněné lodě ruské, kdežto Spojené Státy severoamerické mají lodě dle odchýlných tvarů budované, o jejich výkonnosti dosud nelze pronésti úsudku, poněvadž se dosud nikde nemohly osvědčiti.

Nejpodstatnější pokrok obrněných lodí záleží v jakosti a v sestavení pancíře ochranného.

niklu dodati lze oceli ještě značně větší tvrdosti. Zároveň vynalezen byl Harveyem nový způsob cementování oceli, jímž se toliko železo na povrchu zoceluje, uvnitř pak měkkým zůstává. S takovými pláty činěny byly pokusy v letech 1891—93 v Indian Head, Meppenu, Portsmouthu, Shoeburynesu, Helderu, Okhtě a Gavru, při nichž se výtečnost jejich slavně osvědčila.

Na druhé straně však zase zhotoveny byly nové stěly, kterými se podařilo buď přeraziti, buď prostřeliti Harveyovy pláty, čímž opět rozhodnuto vítězství ve prospěch dělostřelby. Současně Němec Holtzer a ruský generál Makaroff sestrojili stěly s kloboukem ocelovým, 12 mm. tlustým, (millimetr rovná se 0.039 palce) a na spíče 113 mm. vysokým, jenž váží 3.6 kg. (kilogramm rovná se 2.2 libry). Přirovnávací zkoušky se stělnami obyčejnými a Holtzerovými, konané proti Harveyovým plátům o tloušťce 200 mm. podaly důkaz, že se obyčejné stěly od plátův odrazily a značně znetvořily, kdežto Holtzerovy stěly prošly pancířem bez velikého znetvoření. Podobné pokusy, konané v říjnu roku 1894 v Indian Head, měly týž vésledek, čímž se vítězství v tomto čtyřicetiletém

ze dne zoho dubna, ani žádný z dřívějších dopisů uveřejněných a podepsaných jménem paní Rundusové, nebyl od ní, nýbrž od jiné paní téhož jména, jelikož tam více paní jménem Rundusové.
Red. Pokroku Západu.

Mnoho starých vojínů cítí nyní účinky namahavé služby, jež jim během války bylo vydržeti. Pan Geo. S. Anderson, z Rossville, York County, Penn., jenž zažil nejhorský druh služby v čele, jest nyní častu obtěžován revmatismem. "Nedávno byl jsem prudce napaden" praví, "a opatřil jsem si láhev Chamberlain's Pain Balm. Účinkoval tak dobře, že bych si přál věděti, co byste mi čítali za tučet lahvi." Pan Anderson přeje si balsám pro sebe i k zásobení svých přátel a sousedů, jelikož každá rodina měla by doma míti láhev, nejen proti revmatismu, nýbrž bolení v zádech, vymknutím, oteklíně, pořezání, pošramocení a spálením, proti nimž jest nevyrovnatelným prostředkem. Na prodej u všech lékárníků.

Pojedete

do Kalifornie, Mexika, Nového Mexika, Arizony neb Texasu? Jestli ano, dopište na E. L. Palmer, Passenger Agt., Santa Fe Route, Des Moines, Iowa, o nejnižší ceny jízdní jedné cesty neb sem i tam a plné podrobnosti lístku se týkající 33-1f

— Předplácejte na "Hospodáře" do Čech, pouze 1.50 ročně.